Env. Law - Sem. II

15 1st half-11 (c)-JP

Con. 1996–11. **(REVISED COURSE)** **MT–6272**

Apr-11

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

1. Answer the following (not more than **two** sentences) :— **20**
   - (a) What does 'ACT' under the Hazardous Wastes Rules mean ?
   - (b) Give the definition of 'Uncured Trophy' as given under the Wild Life Protection Act .
   - (c) Which International Conference led to the enacting of the Air Act ?
   - (d) When can a complaint be made to the Authority, under the Noise Pollution Rules ?
   - (e) Under the Air Act, what does 'Protection of action taken in good faith' mean ?
   - (f) u/s 33A of the Water Act, what directions can be given ?
   - (g) u/s 24 of the Water Act, give two instances where a person shall not be guilty of an offence ?
   - (h) Which is the Constitutional provision dealing with environment protection which is called the 'Two-Fold' provision ? Why ?
   - (i) u/s 22A of the Air Act, the Board is empowered to make application to which courts, for restraining air pollution ?
   - (j) State the limitation period under the National Environment Tribunal Act for filing an application.

2. Write short notes on the following (any **four**) :— **20**
   - (a) Power to Give Directions u/s 18 of the Water Act
   - (b) Sustainable Development
   - (c) Bio-Medical Waste Rules
   - (d) Hazardous Waste Rules
   - (e) Under the Air Act, Power of Entry and Inspection
   - (f) Cognizance of Offence under the Environment Protection Act.

3. Solve the following (any **two**) :— **12**
   - (a) Deonar has been officially substantiated as a virtual gas chamber. Respiratory morbidity in the area is higher than what is seen in any other region in Mumbai. Residents from the area had complained of a range of ailments. A clinical check up that was conducted revealed that 12.7% of the population has productive cough and 11.8% reported sudden uncontrolled attacks or exertion breathlessness. Regular burning of garbage and the dangerous smoke emerging has affected residents, as the wind carries the foul smoke in all directions.
     - (i) Is there any remedy available under Cr.P.c., to redress the grievances of the residents ?
     - (ii) Under the Air Act, explain 'Offences by Company'.

[TURN OVER

(b) In a Sanctuary, a tiger snapped at Dharma Khandalpurkar, a boy of 19 years. The tiger mauled him, causing serious injuries in his right eye, head and ear. The question is as to what the boy was doing in the Sanctuary. Also, hundreds of villagers sneak in everyday with weapons, cause fire, use explosives to scare the animals etc. This indeed is a matter of concern and should be taken note of by the authorities.

(i) Under the Wild Life Protection Act, is there any restriction to causing fire in a Sanctuary ? Explain.

(ii) What is the provision for entry into a Sanctuary with weapons ? Explain.

(c) A glucose factory was installed in a residential locality under the licence granted by the appropriate authority, which seemed to be a strange thing. Smoke and ash from the broiler of the factory caused a great deal of atmospheric pollution resulting in a deleterious effect on the residents of the locality in general. It was also contented that the factory was being run around the clock and hence causing booming sound of the broiler.

(i) As per the Noise Pollution Rules, what does 'Day' and 'Night' connote ?

(ii) Name the various Areas/Zones as categorised by Noise Pollution Rules. What is 'Silence Zone' ?

4. Answer the following (any **four**) :— 48

(a) Enumerate the Powers of the Central Government to take measures to protect and improve the environment under the Environment Protection Act.

(b) Discuss the Constitutional provisions with respect to environment protection.

(c) Public Interest Litigation has assumed greater significance in the field of environment pollution". In the light of decided cases, explain the above mentioned statement.

(d) Explain the provisions for regulating Hunting of Wild Animals, under the Wild Life Protection Act.

(e) Discuss in detail the salient features of Environment Protection Act.

(f) u/s 25 of Water Act, what are the restrictions on new outlets and new discharges ?

17 : 1st half-11(c)-JP

Con. 1996-MT-6272-11. 3

(मराठी रूपांतर)

१. खालील उत्तरे द्या (**दोन** वाक्याहून जास्त नको) :- २०

(अ) त्रासदायक कचरा नियमावली नुसार 'अॅक्ट' म्हणजे काय ?

(ब) वन्यजीव संरक्षण कायद्याखालील 'अनक्युअर्ड ट्रॉफी' ची संज्ञा द्या.

(क) वायु कायदा अधिनियमित करण्यामागे कोणती आंतरराष्ट्रीय परिषद कारणीभूत आहे ?

(ड) ध्वनी प्रदूषण नियमांप्रमाणे अधिकाऱ्यांकडे तक्रार कधी करता येते ?

(इ) वायु कायद्याखाली 'सद्भावाने बजावलेल्या कर्तव्याचे संरक्षण' म्हणजे काय ?

(फ) जल कायद्याखाली कलम ३३-अ नुसार काय आज्ञा देता येते ?

(ग) जलकायदा कलम २४ नुसार माणूस गुन्हेगार ठरत नाही अशी दोन उदाहरणे द्या.

(ह) राज्यघटनेत पर्यावरण संरक्षणाशी निगडीत अशी कोणती तरतूद आहे की जी 'दुहेरी (टूफोल्ड)' तरतूद म्हणून ओळखली जाते ? का ?

(१) वायुकायदा कलम २२-अ नुसार वायुप्रदूषण रोखण्यासाठी मंडळ कोणत्या न्यायालयाकडे दाद मागू शकते ?

(२) अर्ज दाखल करण्यासाठी राष्ट्रीय पर्यावरण न्यायाधिकरण कायद्याखाली किती कालमर्यादा असते ते सांगा.

२. संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :- २०

(अ) जल कायदा कलम १८ खाली आज्ञा देण्याचा अधिकार

(ब) सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट

(क) जैववैद्यक कचरा नियमावली

(ड) त्रासदायक कचरा नियमावली

(इ) वायु कायद्याखालील प्रवेश आणि तपासणी अधिकार

(फ) पर्यावरण संरक्षण कायद्यांतर्गत गुन्ह्यांची दखल.

३. खालील प्रश्न सोडा (कोणतेही **दोन**) :- १२

(अ) अधिकृतरित्या गॅस चेंबर म्हणून देवनारची ख्याती झाली आहे. मुंबई मध्ये इतर कोणत्याही भागात असणाऱ्या श्वसन रोगांपेक्षा हा भाग जास्त श्वसनरोगप्रवण आहे. ह्या भागातील रहिवासी अनेक प्रकारच्या आरोग्याच्या तक्रारी करतात. येथील आरोग्यसर्वेक्षणात व वैद्यकीय तपासणीत १२.७% लोकसंख्येत कफ उत्पत्ती व ११.८% लोसंख्येत श्वसनमार्गातील अचानक अनियंत्रित बिघाड किंवा आजार आढळून आले. सातत्याने कचरा जाळल्याने आणि उत्पन्न होणाऱ्या धोकादायक धूरामुळे की जो वाऱ्यामुळे सर्व दिशांना पसरतो, अनेक रहिवासी बाधित झालेले आहेत.

(१) सी-आर. पी. सी. अन्वये येथील रहिवाशांना त्यांच्या वरील तक्रारनिवारणार्थ काही उपाय आहेत काय ?

(२) 'कंपनीकडून घडणारे गुन्हे' ही संज्ञा वायुकायद्याखाली स्पष्ट करा.

[TURN OVER

(ब) अभयारण्यामध्ये १९ वर्षाच्या धर्मा खंडाळपूरकर ह्या मुलावर वाघाने हल्ला केला. वाघाने केलेल्या इजांमुळे त्याच्या उजव्या डोळ्याला, डोक्याला व कानाला गंभीर दुखापती झाल्या. अभयारण्यामध्ये तो मुलगा काय करत होता हा प्रश्न आहे. त्याचप्रमाणे शेकडो गावकरी रोजच्यारोज आत निसडून शस्त्रे, आगी लावणे, स्फोटके वापरणे इत्यादी प्रकारानी प्राण्यांना घाबरवतात. ही खरोखरीच लक्ष घालण्याची व अधिकारधाऱ्यांनी त्याची नोंद घेण्याची बाब आहे.

(१) वन्यजीव संरक्षण कायद्याखाली अभयारण्यात अग्नी पेटविण्यास काही प्रतिबंध आहे काय ? स्पष्ट करा.

(२) अभयारण्यात शस्त्रे घेऊन प्रवेश करण्यासंबंधी काय तरतूदी आहेत ? स्पष्ट करा.

(क) रहिवासी क्षेत्रात योग्य प्राधिकरणाकडून परवाना घेऊन ग्लुकोजचा कारखाना स्थापणे ही एक विचित्र बाब वाटते. कारखान्याच्या बॉईलरमधून बाहेर येणाऱ्या धूर व राखेमुळे उत्पन्न होणाऱ्या वायुप्रदूषणाने सदर परिसरातील रहिवाशांवर घातक परिणाम झालेला आहे. कारखाना सतत हर घडीला चालत असून त्याच्या बॉईलरमधून सतत मोठा आवाजही बाहेर पडत राहतो.

(१) ध्वनीप्रदूषण नियमावलीनुसार 'दिवस' आणि 'रात्र' म्हणजे काय दर्शविले जाते ?

(२) ध्वनीप्रदूषण नियमांनुसार विविध क्षेत्रांचे वर्गीकरण कसे केले आहे ? शांतताक्षेत्र म्हणजे काय ?

४. खालील उत्तरे द्या (कोणतीही **चार**) :- ४८

(अ) पर्यावरण संरक्षण कायद्याखाली केंद्रशासनाचा पर्यावरणाचे रक्षण व संवर्धन करण्यासाठी योग्य पावले उचलण्याचा अधिकार विशद करा.

(ब) पर्यावरण रक्षण करण्यासाठीच्या राज्यघटनेतील तरतूदींची चर्चा करा.

(क) ''पर्यावरण प्रदूषण क्षेत्रात लोकहितार्थ याचिकांचे वाढते महत्त्व गृहित धरले आहे'' उपरोल्लेखित विधान निकाली खटल्यांच्या पार्श्वभूमीवर स्पष्ट करा.

(ड) वन्यजीव रक्षण कायद्यांतर्गत वन्यप्राणी शिकार नियमनाच्या तरतूदी स्पष्ट करा.

(इ) पर्यावरण संरक्षण कायद्याच्या ठोस वैशिष्टयांची सविस्तर चर्चा करा.

(फ) जलकायदा कलम-२५ नुसार नवीन बर्हिद्वा आणि नविन उत्सर्जन यांच्यावर काय प्रतिबंध आहेत ?